

Το ζήτημα της εκκλησιαστικής περιουσίας (Χρυσοβαλάντης - Γεώργιος Πατανάς, Θεολόγος)

/ [Πεμπτούσία](#)

Με αφορμή το ζήτημα της Εκκλησιαστικής Περιουσίας θα ήταν πρέπον να ενημερώνονταν οι πολίτες αυτής της χώρας, για ορισμένα ζητήματα τα οποία αποκρύπτονται πολλές φορές σκοπίμως. Η Εκκλησιαστική Περιουσία που γνωρίζουμε σήμερα δεν είναι παρά μόνο τα απομεινάρια του 3%-5% από την αρχική της περιουσία. Προς γνώσιν όσων ενημερώνονται από τα ΜΜΕ, κατά τη διάρκεια των δύο αιώνων από την απελευθέρωση και μετά, αυτή η περιουσία έχει υποστεί αρκετές απαλλοτριώσεις:

1. Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Όθωνα, ο αντιβασιλέας Μάουερ με βασιρικά διατάγματα 1833, 1834, προέβη στη διάλυση 416 μοναστηριών και τη διάθεση της περιουσίας στο κράτος με πρόσχημα να σχηματιστεί Εκκλησιαστικό Ταμείο. Αξίζει να σημειωθεί πως οι Βαυαροί αγνοούσαν πλήρως τη συνεισφορά του κλήρου ιδίως των μοναχών στον Αγώνα, όπως επίσης, και την στενή σχέση της Εκκλησίας με το Λάο τα χρόνια της σκλαβιάς. Η αρπαγή συνεχίστηκε και το 1836 με την κατάσχεση κι άλλων περιουσιακών στοιχείων και βαρύτατους φόρους.

Εξαιτίας, της κάκιστης πολιτικής διαχείρισης οι σχέσεις της Ελλαδικής Εκκλησίας με το Πατριαρχείο ήταν κλονισμένες μέχρι και τις 29 Ιουνίου 1850, όπου και ανυψώθηκε σε αρχιεπισκοπή.

2. Η δεύτερη φάση την περίοδο 1914-1930. Εξαιτίας, (Βαλκανικοί, Α΄ ΠΠ, Μικρασιατική καταστροφή, κραχ 1929), της προσφυγιάς των Ελλήνων 1.500.000, τερμάτισαν τη μακραίωνη παρουσία του ελληνικού στοιχείου στη Μικρασία. Σε συνδυασμό του πληθωρισμού της χώρας, η πολιτεία προέβη σε αναγκαστικό γεωργικό νόμο. Χαρακτηριστικό είναι πως οι πλείστες περιοχές της Αττικής με το όνομα Νέο (Ν. Ιωνία, Ν. Σμύρνη κτλ) αλλά και άλλα ονόματα όπως και στη υπόλοιπη Ελλάδα, ήταν μοναστηριακές καλλιεργήσιμες εκτάσεις όπου απαλλοτριώθηκαν (Ν.1072/1917 και 2050/2020) οι οποίες δόθηκαν στους πρόσφυγες. Απαλλοτριώθηκαν εκτάσεις αξίας ενός δις προπολεμικών δραχμών, ενώ το κράτος κατέβαλε σε αυτήν, το 4% από το σύνολο της πραγματικής της αξίας. Τα υπόλοιπα οφείλονται ακόμα.

3. Με το νόμο 4684/1931 αποφασίσθηκε η ρευστοποίηση της περιουσίας των Μονών την περίοδο 1940-1944, η οποία και αρπάχθηκε βιαίως εξαιτίας της Κατοχής.

4. Το 1952, υπήρξε μια Σύμβαση μεταξύ Πολιτείας και Εκκλησίας όπου προέβλεπε μια τελευταία απαλλοτρίωση, με σκοπό την ενίσχυση των αγροτών. Στη σύμβαση αυτή η εκκλησία υποχρεώθηκε να παραχωρήσει το 80% της καλλιεργήσιμης γης

και να λάβει το ποσό των 45.000.000 δρχ, όπως επίσης την μισθοδοσία του κλήρου και την παραχώρηση κάποιων ακινήτων.

5. Με το νόμο του Τρίτση, το 1987, η εκκλησιαστική περιουσία διχοτομήθηκε για ακόμη μια φορά.

Μετά τις πολλαπλές απαλλοτριώσεις αποδείχθηκε πως η εναπομείνασα περιουσία είναι 1.232.300 στρέμματα. Από αυτά 367.000 είναι δασικές εκτάσεις, τα 745.400 βοσκότοποι και 169.900 καλλιεργήσιμη γη. Από αυτή την περιουσία το μεγαλύτερο μέρος της ανήκει σε 10.000 νομικά πρόσωπα (μονές μοναστήρια, ιδρύματα κ.α.) κι όχι στην Κεντρική Διοίκηση. Τα αμύθητα πλούτη που δήθεν ισχυρίζονται κάποιοι συσκοτίζουν την αλήθεια και οδηγούν πολλές φορές σε σκανδαλισμό και παραπλάνηση. Επιπλέον, η Εκκλησία έχει συνεισφέρει τόσο πνευματικά όσο και υλικά.

Θα ήταν ίσως χρήσιμες οι παρακάτω επισημάνσεις:

1. Στο ερώτημα πώς αποκτήθηκε η περιουσία της εκκλησίας η απάντηση είναι η εξής: Ένας οργανισμός ή φορέας 2000 ετών ιστορίας επόμενο είναι να έχει περιουσιακά στοιχεία είτε από δωρεές είτε από προσφορές. Επιπλέον ο λαός εμπιστεύεται περισσότερο την Εκκλησία στη διαχείριση του πλούτου του από οποιονδήποτε άλλο φορέα. Πχ θα προτιμούσε ένας μέσος πολίτης που δεν έχει κληρονόμους να δωρίσει την κληρονομιά του στην Εκκλησία παρά στο Κράτος. Επιπλέον, η συνεισφορά της Εκκλησίας μέσα στην κοινωνία είναι συνυφασμένη και

αρκούντος αναγνωρισμένη από την πλειοψηφία στη συνείδηση του λαού. Η Εκκλησία, μπορεί να σταθεί εις οποιονδήποτε έχει ανάγκη. Οπότε η διαχείριση από αυτή είναι βεβαία. Ποιος άραγε από τους υπόλοιπους θεσμούς περιβάλλεται με τόση εμπιστοσύνη; Αν κατασχεθεί με ποιον τρόπο αυτοί θα βοηθούνται από ένα ανύπαρκτο κατά κοινή ομολογία κράτος;

2. Στο ερώτημα γιατί να πληρώνονται οι Μουφτήδες και οι λοιποί θρησκευτικοί λειτουργοί των άλλων δογμάτων και θρησκειών: Οι Μουφτήδες και οι λοιποί θρησκευτικοί ηγέτες θεωρούνται δημόσιοι υπάλληλοι. Αν δεν χρηματοδοτούνται από το ελληνικό κράτος ίσως αυτοί (οι Μουφτήδες) να στραφούν προς τα ομόθρησκα κράτη. Αυτή τη στιγμή χάριν των λεονταρισμών της Τουρκίας δείχνει να είναι αυτή που μπορεί να προωθήσει και να υπερασπιστεί να δικαιώματα των μουσουλμάνων. Αφήνοντας, λοιπόν, εκτεθειμένους τους Πομάκους σε συνδυασμό με τους μη Έλληνες μουσουλμάνους δημιουργούνται αποσχιστικοί κίνδυνοι ιδίως στη Θράκη.

3. Στο ερώτημα ποιοι θα ωφεληθούν από την καταπάτηση; Η απάντηση είναι σίγουρα όχι οι Έλληνες πολίτες, αλλά και κανείς από όσους σε περιόδους ανάγκης προσφεύγουν για βοήθεια στην Εκκλησία.

4. Γιατί τόση πολεμική εναντίον της Ορθοδοξίας; Απλούστατα γιατί για ορισμένους η Ορθοδοξία τους έχει καθίσει στο λαιμό σαν το ψαροκόκαλο. Δεν μπορούν να ανεχθούν πως έχει επιβιώσει και έχει βγει ακόμα ποιο δυνατή μέσα από την Τουρκοκρατία αλλά και τους διωγμούς κατά την περίοδο των απολυταρχικών δικτατοριών του προλεταριάτου. Μπορεί η Εκκλησία να μην ασκεί πολιτική, ωστόσο διαμορφώνει συνειδήσεις και προσανατολίζει τους ανθρώπους στην εν Χριστώ ελευθερία. Ο εν Χριστώ ελεύθερος άνθρωπος δεν μετατρέπεται σε άβουλο όργανο ανομολόγητων πνευματικών συμφερόντων.

5. Γιατί να πληρώνονται οι κληρικοί; με ποιον τρόπο περιμένει κάνεις να βιοποριστούν; Αν οι κληρικοί πάψουν να πληρώνονται από το κράτος θα δημιουργηθούν πολλά ζητήματα. Ένα από αυτά θα είναι η σίτιση τους, η οποία δεν θα είναι αρκετή για το βιοπορισμό της οικογενείας τους. Ποίος θα ήθελε κληρικούς ρακένδυτους, που πιθανόν και να ζητιανεύουν; Αν υπάρξει αυτό το ζητούμενο τότε ο λαός θα πάψει να έχει τον ίδιο σεβασμό στους Πατέρες μας. Ίσως και να είναι μια αιτία απομάκρυνσης μερικών πιστών καθώς θα επιδράσει αρνητικά στη ψυχοσύνθεσή τους. Θα ήταν ωραία η εικόνα ενός ρακένδυτου κληρικού στα μάτια ενός λαϊκού;

6. Αν ο ρόλος της Εκκλησίας είναι η πνευματική καθοδήγηση του λαού, θα μπορούσε κάποιος να ισχυριστεί πχ πως και το έργο των δασκάλων είναι η

πνευματική καθοδήγηση των παιδιών. Άρα δε θα πληρώνονται από το κράτος αλλά θα είναι ζητιάνοι.

7. Στα μουσουλμάνα κράτη γιατί δεν χορηγούνται ίσα δικαιώματα στους ορθόδοξους κληρικούς και λαϊκούς εν συγκρίσει με αυτά των μουσουλμάνων πάρα μόνο τα βασικά, ενώ στην Ελλάδα περιβάλλονται με πλείστα όσα προνόμια;

8. Η Ρωσία, αλλά και άλλα κράτη του πρώην υπαρκτού σοσιαλισμού, εξετάζουν το ζήτημα της επιστροφής της εκκλησιαστικής περιουσίας. Εδώ γιατί γίνεται το αντίθετο;

9. Σοι προσλήψεις 10.000 Δημόσιων Υπαλλήλων από τις κενές θέσεις των κληρικών είναι ένα ψευδοδίλημμα το οποίο δεν μπορεί να γίνει εύκολα πιστευτό από κανέναν.

Ολίγες σκέψεις από την ακριτική Κάλυμνο, πολύπαθη και δοκιμασμένη... Με την ευχή ο Θεός να μην εγκαταλείψει το Έθνος μας!